

IN BERAAD

april
2019

Aanbevelingen voor beleid en financiering van gelijke onderwijskansen

Naar aanleiding van drie onderzoeken die werden vrijgegeven bij het Steunpunt Onderwijsonderzoek (SONO) formuleerde de Vlor beleidsaanbevelingen over gelijke onderwijskansen.

Gelijke kansen moeten beleidsprioriteit zijn

De prestatiekloof tussen kansarme en kansrijke leerlingen blijft bestaan. Daarom zijn extra inspanningen nodig.

Meer basisfinanciering

Om gelijke onderwijskansen adequaat te financieren, pleit de Vlor voor:

- het behoud van het GOK-mechanisme en de gekozen kenmerken;
- een geïntegreerde financiering in het secundair onderwijs;
- een transparante verantwoording van hoe de school werkt aan haar gelijkekansenbeleid;
- een eenduidig en transparant mechanisme voor de GOK-financiering in het buitengewoon onderwijs;
- het afzien van bijkomende besparingen zodat de basisfinanciering van het leerplichtonderwijs volstaat om onderwijs te organiseren zoals het moet;
- een onverkorte uitvoering van het voorziene groeipad van de GOK-middelen.

Effecten van het beleid meten

De overheid moet haar GOK-beleid goed monitoren. Daartoe moeten afspraken gemaakt worden over de indicatoren om effecten van het beleid te meten. Ook moet de prestatiekloof tussen leerlingen met en zonder SES-kenmerken opgevolgd worden, zowel op Vlaams als op schoolniveau.

Scholen en leraar ondersteunen

Scholen hebben nood aan professionalisering en ondersteuning op het vlak van wetenschappelijke geletterdheid en beleidsvoerend vermogen.

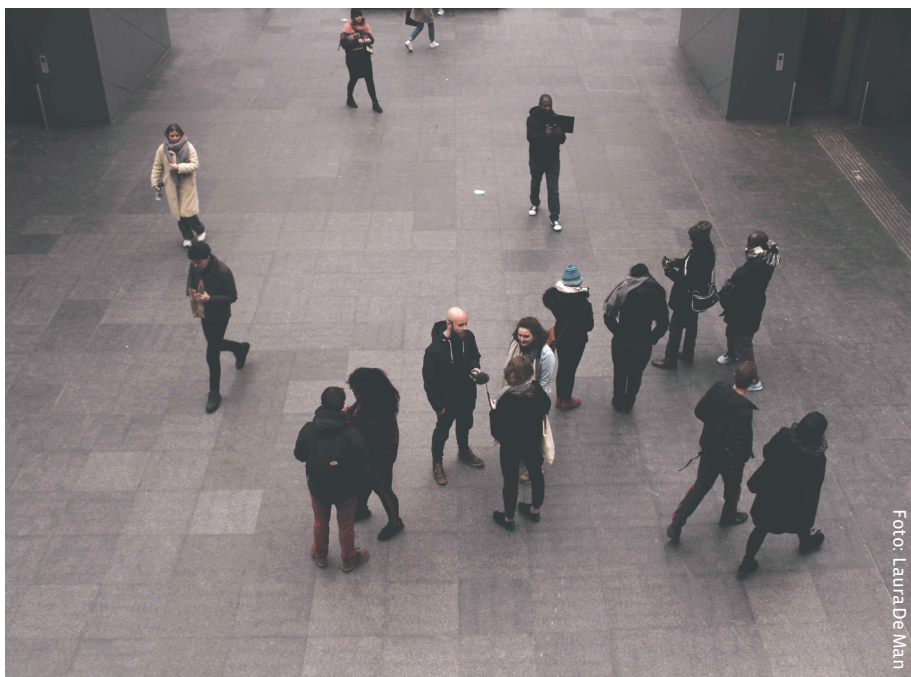


Foto: Laura De Man

De leerlingen van de derde graad Audiovisuele Vorming van Dé Kunsthumaniora in Antwerpen stelden in opdracht van de Vlor een thematische beeldenbank samen. Hun foto's zullen op geregelde tijdstippen in onze publicaties opduiken. Op deze manier wil de Vlor jong talent uit ons onderwijs in de kijker zetten.

De Vlor vindt het verder belangrijk dat GOK-scholen ook voldoende aantrekkelijk zijn voor leraren. Dat kan bijvoorbeeld via een versterkt professionaliseringsbeleid, adequate klasgroepen, een betere aanvangsbegeleiding en een verdere versterking van de lerarenopleiding.

De raad benadrukt ook het belang van vroege participatie, met aandacht voor betaalbare en kwali-

teitsvolle kinderopvang voor baby's en kleuters en een adequate financiering van het kleuteronderwijs.

● Lees het advies over de SONO-onderzoeksrapporten over de GOK-financiering van basis en secundair onderwijs (27/09/2018) op www.vlor.be/adviezen

Lees verder op p2 ➔

Duaal leren

De Vlor adviseerde de aanvragen voor de programmaties van nieuwe duale structuuronderdelen voor het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3 en 4 vanaf het schooljaar 2019-2020. De duale structuuronderdelen kunnen ingericht worden door secundaire scholen buitengewoon secundair onderwijs.

In totaal dienden er 23 scholen 69 programmatiedossiers in voor een duale opleiding vanaf het schooljaar 2019-2020. Voor 13 scholen is het de eerste keer dat ze een duale opleiding aanvragen. Andere scholen deden al ervaring op in het kader van het project 'schoolbank op de werkplek'. 52% van de aanvragen gaat over een kwalificatiefase in opleidingsvorm 3, 45% over een integratiefase in opleidingsvorm 3 en 3% over een opleiding uit de derde graad in opleidingsvorm 4. De Vlor beoordeelde alle aanvragen positief. Heel wat scholen hebben immers ervaring met duaal leren of met het studiegebied waarvoor ze een programmatie aanvragen.

Draagvlak voor duaal leren in buso

Het groot aantal aanvragen vanuit scholen buitengewoon onderwijs toont aan dat ze geloven in de kansen die duaal leren biedt aan leerlingen met specifieke noden en dat er draagvlak bestaat voor dit nieuw opleidingsconcept. De Vlor is al langer vragende partij hiervoor. De ervaringen opgedaan door 26 scholen uit het buso (OV3) met de opleidingen 'kwalificatiefase Groen- en Tuinbeheer duaal' en/of 'kwalificatiefase medewerker Fastfood duaal' waren hiervoor bijzonder leerrijk. De raad blijft ook vragende partij voor een verdere verbreding van het duaal leren in het buso.

Uitbouw in de praktijk

De Vlor vindt het belangrijk dat scholen bij de opstart van duaal leren de kans krijgen om het stapsgewijs uit te bouwen, zowel qua expertise als qua netwerk van leerwerkplekken.

De raad is dan ook tevreden dat de Vlaamse Regering voorzien heeft dat de periode van 20 opleidingsdagen per schooljaar waarin de leerling geen overeenkomst hoeft te hebben, door de trajectbegeleider kan verlengd worden met maximaal 40 dagen. De Vlor vraagt om deze maatregel door te trekken naar duaal leren in het gewoon secundair onderwijs.

Het is positief dat er ook in het buso een beroep kan gedaan worden op organisatoren om de zoektocht naar of het leren op de werkplek te ondersteunen. Daarbij is er wel bijzondere aandacht nodig voor afstemming met andere interne en externe ondersteuners. Om een structureel partnerschap uit te kunnen bouwen met de organisatoren, is het cruciaal dat er zekerheid is over hun financiering. De Vlor herhaalt daarom zijn vraag om een decretaal verankerde werking structureel te financieren en niet via ESF-projectmiddelen.

De raad vindt het ten slotte erg positief dat de overheid ook tegemoetkomt aan zijn vraag om leerlingen die al een getuigschrift behaald hebben in een kwalificatie- of integratiefase, opnieuw in te kunnen schrijven voor een opleiding.

Studiedag redelijke aanpassingen op de werkvloer

Door de toenemende nadruk op stages en duaal leren stijgt het aantal leerlingen dat een deel van zijn opleiding op de werkvloer krijgt. Tegelijk blijkt het voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon én buitengewoon onderwijs moeilijker om geschikte stageplekken of leerwerkplekken te vinden. Op 19 juni 2019 organiseert de Vlor een studiedag over dat thema. Welke drempels ervaren leerlingen, scholen en bedrijven? Hoe kunnen we die wegnemen? Wat kunnen we van elkaar leren uit bestaande praktijken?

● **Programma en inschrijven op www.vlor.be/activiteiten**

● **Lees de adviezen over duaal leren op www.vlor.be/themas/onderwijs-arbeidsmarkt**

Decreet buitenschoolse kinderopvang

In het Vlaams Parlement ligt een voorstel van decreet voor over buitenschoolse kinderopvang. Rond dat decreet is het lang stil gebleven. In 2015 adviseerde de Vlor al de conceptnota over de opvang en vrije tijd van schoolkinderen. Hij pleitte daarin voor verder overleg over de volgende stappen in de beleidsvoorbereiding. Onderwijs is immers een grote speler in de organisatie van buitenschoolse kinderopvang.

Onderwijs buiten beeld?

Het is dan ook opmerkelijk dat er geen rekening is gehouden met het perspectief van onderwijs in het voorstel van decreet. De vragen uit het Vlor-advies, geformuleerd vanuit de realiteit in het onderwijs, bleven onbeantwoord.

In een brief aan de ministers Crevits en Vandeurzen herhaalden de onderwijspartners dan ook met aandrang om betrokken te worden in de verdere gesprekken. Om tot een kwaliteitsvolle uitvoering te komen, is het essentieel dat de knelpunten vanuit onderwijs opgevangen worden. De Vlor zal dan ook de verdere invulling van het kaderdecreet nauw opvolgen en verwacht adviesvragen over uitvoeringsbesluiten wanneer deze strategisch van aard zijn.

● **Lees de reactie op het voorstel van decreet houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten (02/04/2019) op www.vlor.be/adviezen**

Lerend team in het basisonderwijs

Teamleden in het basisonderwijs vertrekken vanuit een geïntegreerde basisopleiding. Tegelijkertijd hebben ze hun eigen talenten, interesses en competenties. Onderwijskundig leiderschap is gericht op het (bege)leiden van het basisschoolteam als een lerend team. Teamleden delen verantwoordelijkheden zodat elk teamlid vanuit zijn identiteit mee vorm kan geven aan de basisschool.

De Vlor wil verder op dit thema inzetten omdat de teamkracht van het basisonderwijs heel sterk naar voren wordt geschoven als een manier om beter te anticiperen op de uitdagingen van het basisonderwijs, die steeds complexer worden. Op 13 maart 2019 organiseerde de raad een seminarie over twee onderzoeken rond het 'lerend team' in het basisonderwijs.

● **Lees het verslag van het seminarie – Lerend team (13/03/2019) op www.vlor.be/activiteiten-verslagen**

Programmaties secundair onderwijs

De Vlor gaf advies over 177 aanvragen voor de programmatie van nieuwe structuuronderdelen in de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs vanaf schooljaar 2019-2020. Het gaat daarbij om twee soorten programmaties van niet-duale structuuronderdelen: programmaties op basis van studiecontinuïteit en programmatie in voorbereiding op de modernisering. Dat laatste is nieuw. De voorgaande jaren konden scholen enkel programmeren omwille van studiecontinuïteit of op basis van inruil van een ander structuuronderdeel.

Nu gelden nieuwe regels voor programmatie waarmee scholen zich kunnen voorbereiden op de toekomstige lokale invulling van het gemoderniseerd secundair onderwijsaanbod: ze kunnen zich in een bepaalde richting profileren of herprofilieren. In hun dossier moesten de scholen aangeven naar welk structuuronderdeel van de matrix ze het toekomstig studieaanbod zullen omzetten.

De Vlor stelt vast dat de voorbereidingen van scholen om hun aanbod op de modernisering te enten, in een hogere versnelling komen. Scholen maken gebruik van de nieuwe regelgeving om een inhaalbeweging te maken ten opzichte van de programmatie-stop van de voorbije jaren. Veel scholen beogen om domeinschool te worden voor alle domeinen waarvoor ze vandaag al aanbod hebben. De scholen die arbeidsmarktgerichte richtingen willen aanbieden, hebben zich meestal grondig voorbereid op vlak van expertise, infrastructuur en samenwerking.

In zijn advies over de individuele aanvragen gaf de Vlor aan de overheid ook een aantal trends mee in de aanvragen en signaleerde hij enkele noden die scholen ervaren.

● **Lees het advies over (17/01/2019) op www.vlor.be/adviezen**

Skills-strategie OESO

Van januari 2018 tot januari 2019 vroeg de OESO aan verschillende actoren in Vlaanderen, waaronder de Vlor, hoe ons skills-systeem kan worden versterkt.

Strategie voor levenslang leren in Vlaanderen

Met het rapport heeft de Vlaamse Regering een belangrijke bouwsteen in handen om tijdens de volgende legislatuur werk te maken van een omvattend beleid rond levenslang leren. De Vlor doet enkele suggesties voor het ontwikkelen van een leercultuur in Vlaanderen: competenties beter matchen op de arbeidsmarkt, de organisatie en de financiering van levenslang leren voor volwassenen verbeteren.

Tekortkomingen

De Vlor bekeek het eindrapport waarin de OESO aanbevelingen doet om het skills-systeem in Vlaanderen te versterken. Hij stelt vast dat het onderwijs daarbij te sterk bekeken wordt vanuit het perspectief van de arbeidsmarkt. De maatschappelijke opdracht van onderwijs rijkt verder dan een kwalificatiefunctie. Naast inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, draagt onderwijs ook bij tot maatschappelijke participatie en persoonlijke ontwikkeling.

De Vlor mist ook aandacht voor kansengroepen in het OESO-rapport. Het legt te veel nadruk op het tegengaan van competentieveroudering van personen die reeds deelnemen aan de arbeidsmarkt. Er worden onvoldoende aanbevelingen uitgewerkt voor een competentiebeleid dat zich richt naar laaggeschoolden, middengeschoolden, momenteel inactieve mensen en nieuwkomers. Als deze focus niet voldoende gelegd wordt, dreigt een beleid rond levenslang leren het bestaande mattheuseffect te vergroten in plaats van te verkleinen.

● **Lees het advies over Skills Strategy van de OESO voor Vlaanderen (28/03/2019) op www.vlor.be/adviezen**

Digitaliseringsagenda voor onderwijs en vorming

De Vlor lanceerde op 25 maart 2019 samen met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) een oproep aan de Vlaamse Regering om werk te maken van een digitaliseringsagenda voor onderwijs en vorming.

Een leercultuur realiseren om stevig te staan als burgers in een digitale samenleving vraagt visie, dialoog en gecoördineerde inspanningen van alle betrokkenen. De Vlor en de SERV willen daar elk vanuit hun eigen opdracht aan meewerken.

● **Lees de oproep op www.vlor.be**

EVC en GKK

De Vlor adviseerde de uitvoeringsbesluiten bij de decreten over de erkenning van verworven competenties (EVC) en het geïntegreerd kwaliteitskader van beroepskwalificerende trajecten (GKK).

Hij betreurt dat er te weinig rekening gehouden werd met zijn zeer fundamentele opmerkingen bij de voorontwerpen van decreet over EVC en GKK. Door het ontbreken van kwaliteitstoezicht over de beleidsdoelstellingen heen en vast te houden aan strenge regels voor de onderwijsverstrekkers, wordt er een ongelijk speelveld gecreëerd.

De raad vindt het een gemiste kans dat de bevindingen uit de pilootprojecten die opstarten op 1 september 2018 niet afgewacht worden. Uit eerste bevindingen blijkt dat de EVC-standaarden beter losgelaten zouden worden.

Om ervoor te zorgen dat er EVC-trajecten uitgebouwd kunnen worden, is het belangrijk dat er snel duidelijkheid wordt geboden over de financiering van de EVC-verstrekters. Die financiering moet de administratieve, personeels- en infrastructuurkosten kunnen dekken.

Voor de gebruikers is het belangrijk dat er één tarief wordt gehanteerd voor iedereen en moet er voor specifieke groepen werknemers nagegaan worden of een halvering van het tarief niet aan de orde is.

Voor het deeltijds kunstonderwijs ontbreekt er voorlopig een kader voor EVC, hoewel daar ook beroepskwalificaties kunnen uitgereikt worden. Er moet onderzocht worden hoe er een systeem kan uitgebouwd worden dat de specificiteit van het dko meeneemt.

Voor het hoger onderwijs is de impact van de GKK-regeling momenteel zeer moeilijk in te schatten omdat er nergens beschreven is hoe het kwaliteitstoezicht voor de beroepskwalificaties van de VKS-niveaus 5 t/m 8 kan afgestemd worden op het kwaliteitstoezicht in het hoger onderwijs. Dat is in eerste instantie problematisch voor de gradaatsopleidingen omdat daar de link met de beroepskwalificaties het sterkst ingeschreven is. Zolang er geen sluitend systeem is, inclusief het kwaliteitstoezicht op de toezichthouders, vraagt de Vlor om geen EVC-trajecten te erkennen voor de niveaus 5 t/m 8.

● **Lees het advies over de uitvoeringsbesluiten bij de decreten EVC en GKK (28/02/2019) op www.vlor.be/adviezen**

Andere uitgebrachte adviezen

● **Advies over de opleidingsprofielen secundair volwassenenonderwijs - voordrachten januari 2019 (12/02/2019)**

● **Advies over de aanvraag tot erkenning van een nieuw structuuronderdeel Freinetpedagogie voor de eerste graad A-stroom en de tweede graad aso (21/03/2019)**

● **Advies over de programmatie van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) (01/04/2019)**

● **Advies over de aanvragen voor bijkomende programmatie dko – voorjaar 2019 (02/04/2019)**

● **Advies over de aanvragen voor programmatie cvo (02/04/2019)**

● **www.vlor.be/adviezen**

Extra studiekosten in het hoger onderwijs

Op 25 maart 2019 wisselden deelnemers aan een seminarie op de Vlor goede praktijkvoorbeelden uit over het beheersen van studiekosten in de instellingen hoger onderwijs. Vooral de verschillende aanpak tussen instellingen viel op. Ook werd de nood aan samenwerking tussen studentenvoorzieningen en opleidingen en een transparante communicatie benadrukt. De Vlor vindt dit een erg belangrijk thema en plant daarom een vervolg in het voorjaar van 2020. De raad hoopt tegen dan ook kennis te kunnen nemen van de studiekostenmonitor hoger onderwijs.

Internationale beleidskaders voor onderwijs

Op 26 februari 2019 organiseerde de Vlor een studiedag om meer inzicht te verschaffen in het hoe en waarom van de onderwijsbeleidskaders van de EU, de OESO, de VN, de Raad van Europa,... en in de impact die ze hebben op het Vlaams onderwijsbeleid. Tegelijk werd van gedachten gewisseld over hoe onderwijsstakeholders in Vlaanderen er mee aan de slag kunnen gaan.

Lentedebat over Vlor-memorandum

Op 21 maart 2019 stond het memorandum van de Vlor centraal in een druk bijgewoonde debatmiddag met de politiek partijen in de Schelp van het Vlaams Parlement. Voorzitter Ann Verreth schetste de prioriteiten en kritische voorwaarden die de onderwijspartners zien voor een nieuwe Vlaamse regering. Zeven politici uit de verschillende Vlaamse politieke partijen reageerden op het memorandum en lichtten hun onderwijsstandpunten toe in de aanloop naar de parlementsverkiezingen van 26 mei 2019. Ze debatteerden over volgende thema's:

- Moet ons onderwijs ambitieuzer worden? Wat bedoelen we met ambitie?
- Gelijke kansen en inclusie horen bij ambitieus onderwijs
- Levenslang leren: van retoriek naar realiteit
- Zonder competente en gemotiveerde leraren is kwaliteit in onderwijs een illusie
- Beleid maken met vele partners; beleidsaansturing en autonomie van instellingen
- Onderwijs financieren in tijden van budgettaire krapte



School ♥ onderzoek

Op 14 februari 2019 organiseerde de Vlor samen met het departement Onderwijs en Vorming een inspiratiedag om de relatie tussen onderzoek en de onderwijspraktijk te versterken. De dag stond in het teken van ontmoeting tussen onderzoekers, leraren, directies, begeleiders en andere onderwijsprofessionals. Zij kregen ruim de gelegenheid onderzoekresultaten en praktijkervaringen met elkaar te delen en elkaar te inspireren.

Lees de verslagen van afgelopen studiedagen op www.Vlor.Be/activiteiten-verslagen

GEPLANE STUDIEDAGEN

- Activerend leren hoger onderwijs:**
30 april 2019
- Internationalisering in het basisonderwijs:**
07 mei 2019
- Redelijke aanpassingen op de werkvloer:**
19 juni 2019

Meer info en programma's op www.vlor.be/activiteiten

Wat vindt u van In Beraad Wat vindt u van de Vlor? Laat uw stem horen!

Om in de toekomst (nog) beter tegemoet te kunnen komen aan uw verwachtingen en noden, wil de Vlor graag uw mening weten over zijn communicatiekanalen. Vertel ons wat u goed vindt, liever anders ziet of wat u graag zou willen lezen.

U kan uw stem – anoniem – laten horen door:

- Dit adres in te geven in uw internetbrowser: <https://survey.ipsos.be/vlor>
- De QR-code hiernaast te scannen

Alvast dank voor uw medewerking!

Indien u vragen of hulp nodig hebt met het invullen van de vragenlijst, kunt u steeds terecht bij het onderzoeksbureau IPSOS (e-mail: vlroronderzoek@ipsos-online.com).



VLOR | vlaamse
onderwijsraad



Koning Albert II-laan 37
1030 Brussel
www.vlor.be

Blijf op de hoogte van recente adviezen

Schrijf je in op de digitale nieuwsbrief van de Vlor op www.vlor.be

Volg de Vlor



@Vlor1

facebook

Vlaamse Onderwijsraad